

ಡಾ.ವಿನೋದ ಭಟ್

ಸುಖೀ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸುಲಭ ಸೂತ್ರಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯೆ? ಇದ್ದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಅನ್ವಯ ಆಗುತ್ತದೆಯೆ?

ಯಶಸ್ವಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಎಂದರೇನು?

ಸುಖೀ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಅಥವಾ ಸುಖ ಹಾಗೂ ದಾಂಪತ್ಯ ಎಂಬವು ವಿರುದ್ಧ ಪದಗಳೇ?

ದಾಂಪತ್ಯ ಎಂಬ ಪದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಗಳು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು. ಮದುವೆಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹವೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪುಣ್ಯಮಾಡಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜಾತಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಗುಣಗಳು ಕೂಡುತ್ತವೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲೆವು ಎಂದು ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ನನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯ ಹೀಗಿದೆ... ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಂಥದ್ದನ್ನೇ ನಾವು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಇದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಮತ ಕೂಡ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ನಾವು ಹಳೆಯ ಕಾಲದವರಾದ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ (ಉದಾ. ಚಂದಿ-ಉದ್ದಾಲಕನ ಕಥೆ) ಥಟ್ಟೆಂದು ತೆಗೆದು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರಾದ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಶಾ ಬರೆದ ಕ್ಯಾಂಡಿಡಾ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ **All marriages are convenient, none are delightful** (ಎಲ್ಲ ದಾಂಪತ್ಯಗಳೂ ಅನುಕೂಲ ದಾಂಪತ್ಯ, ಯಾವುದೂ ಸಂತೃಪ್ತಕರವಲ್ಲ) ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತವೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿನವರಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ದಾಂಪತ್ಯವೆಂದರೆ ಒಟ್ಟಿಗಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವುದು, ಆಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗುವುದು ಎಂದು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಮ್ಮದೇ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಕಾಗದಷ್ಟೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ನಡೆಯುವ, ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳು ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ತಿವಿಯುತ್ತಿವೆ. ವಿಚ್ಛೇದನವೊಂದು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ ಇದ್ದೆಲ್ಲ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಭಾವ, ಮುಂಚೆಯೆಲ್ಲ ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು, ಬಂಧುಗಳು ಸುಖದಾಂಪತ್ಯ ನಡೆಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ಬೇಡ, ನಾವು ಭಾರತೀಯರು!

ವಿಚ್ಛಿತ್ತವೆಂದರೆ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯ ನಡೆಸುವ ಎಲ್ಲರೂ - ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು - ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಯಾಕೆ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂತಲೇ. ಹಿಂದೆ 1986ನಲ್ಲಿ ಶಾ ಬಾನೂ ಪ್ರಕರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ: 'ನಮ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಂದ ದೂರವಾದ ಯಾವುದೇ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಮಾಶಾಸನದ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜವೂ ವಿಚ್ಛೇದಿತೆಯರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡುವ ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಅರ್ಧಕರ್ಧ ಮಹಿಳೆಯರು ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಡಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ!' ದಾಂಪತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ನಂಬಲಾರದ ಕಠೋರಸತ್ಯ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ, ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದೂ ವಿಷಮ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕಹಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕಾದಾಗ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇವೆ?

ಸಂಗಾತಿಯದೇ ತಪ್ಪು, ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಮೂರೇ ಕಾಲು ಎಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶತಾಯ ಗತಾಯ

ಹೇಗುತ್ತೇವೆ. ಬೇಸುವ ದೊಣ್ಣೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ಯದ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅಪಾಯ ತಪ್ಪಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಾವೇ ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ನಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ನಾವೇ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸುಪ್ತ ಕಹಿಯನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಸಾರ್ವತ್ರೀಕರಣ, ವಿಡಂಬನೆ, ತಮಾಷೆ, ಜೋಕಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಆಗಾಗ ನಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿಸಿ ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಗಾತಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದಾಗ ಇದು ಬರೀ ತಮಾಷೆಯಷ್ಟೆ ಎಂದು ತಿಪ್ಪೆ ಸಾರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಥವಾ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸಿಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ, ಅದರ ಮೇಲೆ ನಾನು ಏನು ಮಾತಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆನು ಎಂದು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪರಿಣಾಮ? ಪ್ರೀತಿ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಬಂಧಕ್ಕೆ ಕತ್ತರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಬದುಕು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ದಾಂಪತ್ಯವೆಂಬ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಆಜೀವ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಸಾಕ್ಷಿಟಿಸ್ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: ನಿಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರುವಿರಿ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವಿರಿ. ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿಜ!

ಅದಿರಲಿ, ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸಂಗಾತಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ? ಒಂದು ಕಡೆ ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಮ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವಲಂಬನೆಯ ಹಂಬಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದೋಷಪೂರಿತ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಅಸಮಾಧಾನ, ಅನುಮಾನ ಹಾಗೂ ಕಡೆಗಣನೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ನಾ ಕೆಟ್ಟೆ ಎಂದು ಮುನಿಸು, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಾ ನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ, ನೀನು ನನಗೆ ಬೇಕೇ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ. ಏನೇನಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಸಂಗಾತಿಗಳ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ?

ಹಾಗೆಯೇ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಗಳಗಳು ಯಾಕಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಂಬಿರುವುದು ಇಗೋ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಅಹಂಭಾವ. ಪರಸ್ಪರ ಸಮರ್ಪಣಾಭಾವದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಅಹಂಭಾವ ಯಾಕೆ ಕೂತುಕೊಂಡಿದೆ? ಇದರ ಕೆಲಸ ಏನು? ಇದು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾವೇಕೆ ಈ ಅಹಂಭಾವಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬೀಳುತ್ತೇವೆ? ದಾಂಪತ್ಯ ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಹಂಭಾವ ಇರಲೇಬೇಕು ಎಂದಾದರೆ ಇದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನೋ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಏನದು? ಅದಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೂ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮಾರ್ಗವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೆ?

ಕಲಹಪೂರಿತ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಣಯಪೂರಿತ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದೇ? ಒಣಗಿದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಚಿಗುರಿಸಬಹುದೇ? ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಇದನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂಬ ಅನುಪಯುಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಬದಲು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವ ಮಾರ್ಗವಿದೆಯೆ? ಹಾಗೂ ಈ ಮೂಲಕ ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದಂಪತಿಗಳ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದೇ? ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದೇ?

ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇದೆಯೆ?

ಇದೆ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರುವುದು, ಇಬ್ಬರ ಭಾವನೆ-ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವುದು, ಇಬ್ಬರ ವರ್ತನೆ-ಪ್ರತಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರೂ ದಾಂಪತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುರಿಗಳತ್ತ ಪಯಣಿಸುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕನಸುಗಳನ್ನು ನನಸಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರ ಬದಲು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅದರ ಸಮಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಾರ್ದಿಕ ಅವಲಂಬನೆಯಲ್ಲೂ ತನ್ನತನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ!

ನಂಬಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇದೆಲ್ಲ ಏನು, ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಕಾಣುವಿರಂತೆ!